

97.¹PANTS. CIETUŠĀ PAMATTIESĪBAS KRIMINĀLPROCESĀ

Katru dienu no plkst. 7.00 līdz 22.00 darbojas bezmaksas informatīvais atbalsta tālrunis 116006, pa kuru varat saņemt emocionālo, psiholoģisko atbalstu un informāciju par jūsu tiesībām kriminālprocesā, arī tiesībām uz kaitējuma atlīdzinājumu un valsts kompensāciju.

(1) CIETUŠAJAM IR ŠĀDAS TIESĪBAS:

1) SAŅEMT INFORMĀCIJU PAR KOMPENSĀCIJAS, TAI SKAITĀ VALSTS KOMPENSĀCIJAS, PIETEIKŠANAS UN SAŅEMŠANAS NOSACĪJUMIEM UN ŠAJĀ LIKUMĀ NOTEIKTAJĀ KĀRTĪBĀ IESNIEGT PIETEIKUMU PAR RADĪTĀ KAITĒJUMA KOMPENSĀCIJU;

Ja esat atzīts par cietušo, ņemot vērā jums radīto morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantiskā zaudējuma apmērus, jums ir tiesības pieteikt šā kaitējuma apmēru un izmantot tiesības morālas un materiālas kompensācijas gūšanai. Informējiet izmeklēšanas iestādes darbinieku, ja nepieciešams, lai izskaidro kompensācijas, arī valsts kompensācijas, pieteikšanas un saņemšanas nosacījumus un kārtību. Informāciju par to, kādos gadījumos un kārtībā ir tiesības saņemt valsts kompensāciju, varat saņemt, vēršoties Juridiskās palīdzības administrācijā (Pils laukumā 4, Rīgā), pa bezmaksas informatīvo tālruni 80001801, elektroniskā pasta adresi jpa@jpa.gov.lv vai mājas lapā www.jpa.gov.lv. Pieteikumu valsts kompensācijas saņemšanai varat iesniegt gada laikā pēc dienas, kad esat atzīts par cietušo vai uzzinājis par faktiem, kas dod tiesības to darīt.

2) PIEDALĪTIES KRIMINĀLPROCESĀ, LIETOJOT VALODU, KURU VIŅŠ PROT, JA NEPIECIEŠAMS, BEZ ATLĪDZĪBAS IZMANTOJOT TULKA PALĪDZĪBU;

Ja nesaprotat valodu, kurā runā izmeklētājs vai prokurors, vai nerunājat tajā, jums ir tiesības uz bezmaksas tulka palīdzību. Tulks var jums palīdzēt sarunāties ar šīm personām. Likumā noteiktos gadījumos un apmērā jums ir tiesības saņemt dokumentu tulkojumu rakstiski. Ja likumā nav noteikts rakstveida tulkojums, jums nodrošinās dokumenta vai tā satura izklāsta tulkojumu mutvārdos.

3) NELIECIENĀT PRET SEVI UN SAVIEM TUVINIEKIEM;

Pirms liecināšanas jums izskaidros tiesības un pienākumus un brīdinās par atbildību par atteikšanos liecināt vai par apzināti nepatiesas liecības došanu. Jums ir tiesības neliecināt pret sevi un saviem tuviniekiem. Tuvinieks Kriminālprocesa likuma izpratnē ir jūsu saderinātais, laulātais, vecāki, vecvecāki, bērni, mazbērni, brāļi un māsas, un personas, ar kuru dzīvojat kopā un ar kuru jums ir kopīga (nedalīta) saimniecība. Jums neuzdos jautājumus par jūsu intīmo dzīvi, ja vien tas nebūs obligāti nepieciešams kriminālprocesa interesēs.

4) IZLĪGT AR PERSONU, KURA RADĪJUSI VIŅAM KAITĒJUMU, KĀ ARĪ SAŅEMT INFORMĀCIJU PAR IZLĪGUMA ĪSTENOŠANU UN TĀ SEKĀM;

Visās procesa stadijās un tā veidos jums ir tiesības izlīgt ar personu, kura radījusi jums kaitējumu. Izlīgumu var īstenot tikai ar jūsu piekrišanu, tāpēc, ja vēlaties izlīgt, lūdzat procesa virzītājam sniegt informāciju par izlīguma īstenošanas kārtību, un par izlīguma sekām, jo likumā paredzētos gadījumos izlīgums ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai.

5) UZAICINĀT ADVOKĀTU JURIDISKĀS PALĪDZĪBAS SAŅEMŠANAI;

Savu tiesību pilnīgai realizācijai jūs varat uzaicināt advokātu juridiskās palīdzības sniegšanai, kas palīdzēs saprast kriminālprocesā notiekošo un kura pakalpojumus jūs apmaksājat. Juridiskās palīdzības sniedzējam būs tiesības piedalīties visās procesuālajās darbībās, kas notiks ar jūsu līdzdalību, un pēc jūsu lūguma juridiskās palīdzības sniedzējs pilnīgi vai daļēji varēs izmantot jūsu tiesības. Likumā noteiktos gadījumos juridiskās palīdzības sniegšana nepilngadīgajam cietušajam un jums kā nepilngadīgā cietušā pārstāvim ir obligāta – lūdzat, lai procesa virzītājs informē par šiem gadījumiem. Jums ir tiesības vērsties pie procesa virzītāja, lūdzot skaidrot, kādos gadījumos un kārtībā nodrošina pārstāvi vai advokātu (juridiskās palīdzības sniedzēju) krimināllietā.

6) IESNIEGT PIETEIKUMU PAR PASĀKUMU VEIKŠANU PAŠAS PERSONAS, TĀS TUVINIEKU VAI MANTAS APDRAUDĒJUMA GADĪJUMĀ;

Ja pastāv reāls apdraudējums jums, jūsu tuviniekiem vai jūsu mantai, informējat par to procesa virzītāju, lūdzot nodrošināt jūsu, jūsu tuvinieku vai mantas aizsardzību ar attiecīgiem pasākumiem.

7) ŠAJĀ LIKUMĀ NOTEIKTAJOS GADĪJUMOS IESNIEGT PIETEIKUMU PAR PROCESUĀLO IZDEVUMU ATLĪDZINĀŠANU, KAS RADUŠIES KRIMINĀLPROCESĀ;

Ja kriminālprocesa laikā jums ir radušies procesuālie izdevumi, jums ir tiesības iesniegt pieteikumu par šo izdevumu atlīdzināšanu, ja šādu izdevumu atlīdzināšana ir paredzēta Kriminālprocesa likumā. Procesuālie izdevumi ir, piemēram, ceļa izdevumi, kas saistīti ar ierašanos procesuālās darbības izdarīšanas vietā un atgriešanos dzīvesvietā, un maksu par naktsmītni, vidējā darba samaksa par laiku, kurā jūs sakarā ar piedalīšanos procesuālajā darbībā neveicat savu darbu.

8) ŠAJĀ LIKUMĀ NOTEIKTAJOS GADĪJUMOS, TERMIŅOS UN KĀRTĪBĀ IESNIEGT SŪDZĪBU PAR PROCESUĀLU LĒMUMU VAI KRIMINĀLPROCESA VEIKŠANAI PILNVAROTAS AMATPERSONAS RĪCĪBU;

Ja procesuālais lēmums vai kriminālprocesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas rīcība ir prettiesiska, nepamatota vai nesamērīgi aizskar jūsu tiesības, un pastāv pamats iesniegt sūdzību par procesuālu lēmumu vai kriminālprocesa veikšanai pilnvarotas amatpersonas rīcību, sūdzība jāadresē un jāiesniedz amatpersonai vai institūcijai, kura ir tiesīga to izlemt. Sūdzību varat iesniegt arī amatpersonai, kuras rīcība vai lēmumu pārsūdzat. Par sūdzības izskatīšanas rezultātiem jums paziņos, izskaidrojot tālākas pārsūdzības iespēju un kārtību.

9) SAŅEMT KONTAKTINFORMĀCIJU SAZIŅAI PAR KONKRĒTO KRIMINĀLPROCESU;

No pirmā saziņas brīža ar izmeklēšanas iestādi jums ir tiesības saņemt kontaktinformāciju saziņai par jūsu lietu, lai varat noskaidrot nepieciešamo informāciju, kas vajadzīga, lai pieņemtu apzinātus lēmumus par savu dalību procesā, atvieglot jūsu dalību tajā.

10) SAŅEMT INFORMĀCIJU PAR PIEEJAMO ATBALSTU UN MEDICĪNISKO PALĪDZĪBU.

Informējat izmeklēšanas iestādes darbinieku, ja jums ir nepieciešams šāds atbalsts un palīdzība, speciālas zāles vai speciāla aprūpe. Katru dienu no plkst. 7.00 līdz 22.00 darbojas bezmaksas informatīvais atbalsta tālrunis 116006, pa kuru varat saņemt emocionālo, psiholoģisko atbalstu un informāciju par jūsu tiesībām kriminālprocesā, arī tiesībām uz kaitējuma atlīdzinājumu un valsts kompensāciju.

(2) CIETUŠAJAM, VIŅA AIZGĀDNIM VAI AIZBILDNIM VISĀS KRIMINĀLPROCESA STADIJĀS UN VISOS TĀ VEIDOS IR TIESĪBAS LŪGT, LAI TIEK PIEŅEMTS EIROPAS AIZSARDZĪBAS RĪKOJUMS, JA PASTĀV ŠAJĀ LIKUMĀ NOTEIKTAIS EIROPAS AIZSARDZĪBAS RĪKOJUMA PIENĒMŠANAS PAMATS.

Lai nodrošinātu jūsu aizsardzību no aizdomās turētā, apsūdzētā vai notiesātā noziedzīgas darbības, neatkarīgi no jūsu atrašanās vietas Eiropas Savienībā, jums, jūsu aizgādnim vai aizbildnim jebkurā kriminālprocesa stadijā un visos tā veidos ir tiesības lūgt, lai pieņem Eiropas aizsardzības rīkojums.

(3) TIKLĪDZ PERSONA ATZĪTA PAR CIETUŠO, TAI NEKAVĒJOTIES RAKSTVEIDĀ IZSNIEDZ UN, JA NEPIECIEŠAMS, IZSKAIDRO INFORMĀCIJU PAR CIETUŠĀ PAMATTIESĪBĀM. TO, KA INFORMĀCIJA IZSNIEGTA UN, JA NEPIECIEŠAMS, TIESĪBAS IZSKAIDROTAS, CIETUŠAIS APLIECINA AR SAVU PARASKTU.

Ja jums kaut kas nav skaidrs, jūs varat prasīt, lai to izskaidro. Ar savu parakstu jūs apliecināt, ka iepriekš minētais tiesību izskaidrojums jums ir saprotams, un ka ir saprotami atbildēti uz jautājumiem par jūsu tiesībām.